

MEESTERSCHAP

Paul Donders - Chris Sommer

MEESTERSCHAP

visie, lef en levenskunst

De hieronder genoemde personen hebben hun werken rechtevrij ter beschikking gesteld voor dit boek. We zijn hen zeer dankbaar!

Lita Cabellut www.litacabellut.com

John Tromp www.studiotromp.nl

Annelies Damen www.anneliesdamen.nl

René Tichelaar www.degieserwildeman.nl

Jan van Nouhuys www.studio925.nl

Paul de Vries www.passi.nl

Henk Punt www.henkpunt.nl

Rene van Tol www.vantolenbreet.nl

Jef Hoopman www.jefhoopmanjewels.nl

Jas/MV www.jasmv.nl

Royal Leerdam Crystal www.royalleerdamcrystal.nl

MEESTERSCHAP

Copyright © 2012 Uitgeverij De Barbaar

Auteurs: Paul Donders en Chris Sommer

Redactie: Uitgeverij De Barbaar

Omslagontwerp: Studio Vrolijk

Fotosamenstelling: Sonja Sommer

Typografie: Iddo Hoekstra

Jaar van uitgave: April 2012

Uitgave: Uitgeverij De Barbaar, Hoornaar, Nederland

ISBN: 978-90-5999-900-8

Nur: 640

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank, of doorgegeven in welke vorm of op welke wijze dan ook – elektronisch, mechanisch, gekopieerd, gescand of op enige andere wijze – behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording, scanning, or other – except for brief quotations in critical reviews or articles, without the prior written permission of the publisher.

INHOUD

WOORD VAN DANK	7
WIE ZIJN WIJ	9
EEN OVERZICHT	11
DEEL 1.0 JIJ BENT UNIEK EN MEER DAN DE MOEITE WAARD	19
DEEL 2.0 VAN GILDEN NAAR TRIBES	27
DEEL 3.0 VAN LEERLING TOT KUNSTENAAR	47
3.1 HET TALENT	55
3.2 DE PROFESSIONAL	68
3.3 DE REISGEZEL	77
3.4 DE MEESTER	83
3.5 DE KUNSTENAAR	91
3.6 EEN MOTIVEREND EN REALISTISCH TRAININGSPROGRAMMA	98
DEEL 4.0 VIJF DIMENSIES VAN MEESTERLIJK DESIGN	107
4.1 MENSWAARDIG	118
4.2 INNOVATIEF	122
4.3 INSPIREREND	128
4.4 ESTHETISCH	135
4.5 WAARDEVOL	149
DEEL 5.0 DE GEHEIMEN VAN DE MEESTER	159
5.1 GEÏNSPIREERD LEVEN	167
5.2 MEESTERLIJK WERKEN	175
5.3 POSITIEVE RELATIES ONDERHOUDEN	185
5.4 GEZOND LEIDINGGEVEN	199
5.5 VEERKRACHT OPBOUWEN	203
DE VOLGENDE STAP	215
LITERATUURLIJST	218
FOTOVERANTWOORDING	219

CHRIS EN PAUL
DRAGEN DIT BOEK OP AAN:

CHRIS
DORINE, SJORS EN JOB

PAUL
SYLVIA

WOORD VAN DANK

De afgelopen twee jaar zijn wij met veel plezier bezig geweest om dit boek te schrijven en vorm te geven. Dat het nu in deze prachtige vorm voor je ligt, hebben wij te danken aan enkele fantastische mensen.

Allereerst zijn er vier vrouwen die dit mogelijk hebben gemaakt. Onze dank gaat van harte naar hen uit!

Annette van Dijk. Zij heeft de hele tekst vanuit ons handschrift geschreven, gecorrigeerd, en in begrijpelijk Nederlands vertaald. Met enorme inzet heeft zij hiermee een onschatbare bijdrage aan dit boek geleverd.

Sonja Sommer, de vrouw van Chris, heeft het grootste gedeelte van alle foto's gerechercheerd, allerlei kunstenaars gebeld en gemaïld, en de foto's uiteindelijk voor ons binnengehaald. Zonder haar inbreng was dit boek nooit zo mooi geworden.

Margreet Kattouw van Studio Vrolijk. Zij heeft, met haar team, vanuit *haar* hart en *onze* ziel de cover ontworpen, nadat ze met een behoorlijke portie verwondering onze creatieve ideeën had aangehoord. Dat ons boek deze meesterlijke uitstraling heeft, is aan haar te danken.

Sylvia Donders heeft mij, Paul, de afgelopen jaren altijd helemaal gesteund en ondersteund. Ze heeft haar schrijvende man verdragen tijdens vakanties, en biedt mij een veilig thuis, waardoor ik creatief kan blijven werken.

Dan is er het excellente team van Uitgeverij De Barbaar. Jullie zijn echt goed!

Loes Rijksen heeft uitstekend – als eerste redacteur en corrector – het hele manuscript gelezen en bewerkt.

Iddo Hoekstra heeft met veel liefde, plezier, vakmanschap en geduld het complete binnenwerk gedesigned en gezet.

En uiteraard Gerhard Rijksen, die er als uitgever en redacteur helemaal voor is gegaan om dit werk met ons te realiseren.

Verder wil ik, Paul, mijn collega's van xband Nederland bedanken voor hun ideeën, bemoediging, vriendschap en de echte verbondenheid als professio-

nals. We vormen een hecht team en mogen dit fantastische werk nu al 25 jaar lang samen doen.

Last but not least zijn wij ons zeer bewust van het feit dat ons leven en onze creativiteit een groot geschenk zijn. We ontvangen het met grote dankbaarheid uit de hand van de grootste en meest creatieve Kunstenaar die er is: onze Schepper.

WIE ZIJN WIJ

Vijfentwintig jaar geleden zijn Chris Sommer en ik, Paul Donders, begonnen aan onze reis van vakmanschap naar meesterschap. We werden allebei gedreven door een passie voor ons vak; Chris als goudsmid en ik als coach met als belangrijkste thema ‘gezond leiderschap’.

Vijfentwintig jaar later zeggen we allebei volmondig: ‘Het was én is de moeite waard. Het is heerlijk om je talenten en passie te verbinden en je daarin verder te ontwikkelen.’

CHRIS SOMMER

‘Ik bracht mijn middelbareschooltijd door op een internationale school. Op mijn veertiende kreeg ik les van een zilversmid. Ik vond het fascinerend om te zien dat je metaal naar je hand kunt zetten, dat je iets kunt maken wat je zelf hebt bedacht, en dat naderhand met liefde gedragen wordt. Mijn liefde voor het vak is zonder meer daar geboren. Toen ik een aantal jaren later een beroep moest kiezen, was dat niet erg moeilijk.

De periode op de vakschool voor goud- en zilversmeden in Schoonhoven was olie op het vuur van mijn passie en de vaktechnische basis werd daar gelegd. Voor mijn stage ging ik naar Vancouver (Canada), waar ik heel wat heb afgetobd om mijn pasverworven vaardigheden verder te ontwikkelen. Ik heb ook veel te danken aan enkele bevlogen goudsmeden waarmee ik na mijn opleiding heb mogen werken. Zij hebben me bij de hand genomen en zo werden allerlei basistechnieken naar een hoger niveau getild. Het geduld dat zij daarbij lieten zien, heeft veel indruk op me gemaakt.

Anderen zijn van onschatbare waarde geweest als het gaat om het creatieve deel van het ontwerpen en het bedenken van nieuwe toepassingen van materialen.

Ik vind het een bijzonder voorrecht dit werk te kunnen doen. Ik geniet enorm van het bedenken en maken van nieuwe ontwerpen. Ik kies bewust voor klassieke materialen; het is een grote uitdaging daarmee steeds nieuwe toepassingen te maken. Als het resultaat van dat creatieve proces wordt gewaardeerd, is dat voor mij een grote stimulans.’

PAUL DONDERS

‘Mijn reis begon in 1977 met mijn studie architectuur in Duitsland. Ik trok vanuit Nederland de wijde wereld in (toentertijd was Duitsland emotioneel een volkomen vreemde wereld voor een gewone Hollandse jongen). Ik sloot me aan bij een studentenvereniging en werkte en studeerde af in Dortmund.

Na mijn studie architectuur werkte ik acht jaar als architect in Duitsland. Zo leerde ik alle facetten van het vak kennen én waarderen. Het werd mij echter steeds duidelijker dat ik meer in mensen en hun interactie geïnteresseerd was, dan in de gebouwen die ik voor hen en om hen heen ontwierp.

In 1986 namen Sylvia, mijn vrouw, en ik een sabbatical van zes maanden. We vertrokken naar Hawaï, waar ik de eerste drie maanden leiderschap en communicatie studeerde aan een universiteit en de laatste drie maanden werkte op het prachtige Big Island. Ik kwam tot de conclusie dat architectuur een prima basis was om aan een nieuw vakmanschap te gaan bouwen; een vakmanschap als trainer en consultant op het gebied van leiderschapsontwikkeling.

Ik was toen dertig jaar oud en begon aan een lange, maar uiterst inspirerende reis. Nu, vijftig jaar later, kijk ik terug op een soms zware, maar vaker zeer motiverende tijd. Ik had elf jaar nodig om van talent uit te groeien tot professional. Ik verdiende weinig, maar leerde veel. Daarna (1998) werd ik reisgezel. Voor Sylvia en mij betekende dit dat wij terugkeerden naar Nederland, om hier een volgende ‘kamer’ aan ons internationale bedrijf xband te bouwen.

Ik heb inmiddels vijftig jaar reiservaring als trainer, coach en consultant en geniet meer van mijn vak dan ooit tevoren. Als xband werken we in tien verschillende landen, met in totaal honderdtwintig trainers en consultants. Ik ervaar het als een groot voorrecht deel te mogen uitmaken van deze ‘learning community’ van professionals.’

EEN OVERZICHT

Dit boek neemt je mee op de fantastische en spannende reis naar meesterschap. Het goede nieuws is: wat jouw talenten en passie ook zijn, als je deze samenvoegt en zo je eigen reis van vakmanschap aanvangt, en op je eigen unieke spoor blijft, dan zul jij en zullen velen met jou genieten van de vruchten van jouw werk.

Over de geheimen van ‘dat unieke spoor’ zijn talloze boeken geschreven, er zijn vele onderzoeken naar gedaan en verschillende baanbrekende publicaties over verschenen.

Om je te helpen, noemen we vier actuele publicaties. Uit deze publicaties hebben we vijf kernvoorwaarden gedestilleerd om tot meesterschap te kunnen komen.

DE PUBLICATIES ZIJN:

- *Creatieve Levensplanning, Paul Donders – xpand, 1997*

Creatieve Levensplanning is het resultaat van verschillende onderzoeken uit de periode 1987 tot 1997. Als xpand – de ‘tribe’ waar ik nu al 25 jaar enthousiast lid van ben – hebben wij meer dan 40.000 mensen kunnen ondersteunen in hun zoektocht naar hun talenten en passie (LIT-1.1).

- *Authentic Leadership, M.K. de Vries – Harvard, 2007*

Publicatie van prof. dr. M.K. de Vries over authentiek leiderschap. Deze berust op een onderzoek uit 2007 dat de universiteit van Harvard deed onder leiding van Manfred Kets de Vries. 135 succesvolle, authentieke en gezonde CEO’s uit 30 verschillende culturen werden onderzocht en steeds kwamen de vijf op de volgende pagina genoemde thema’s bovendrijven (LIT-1.2).

- *Uitblinkers, Malcolm Gladwell – Contact, 2008*

In zijn boek *Uitblinkers* beschrijft Malcolm Gladwell hoe de meest uiteenlopende ‘meesters in hun vak’ naar dit niveau zijn gegroeid; van Mozart, The Beatles, en Bill Gates tot vele andere, minder bekende meesters. Een fantastisch boek dat wij je van harte aanbevelen. Al was het alleen maar om nog meer gemotiveerd te raken je eigen ‘ambacht’ te ontdekken en de reis naar meesterschap aan te vangen (LIT-1.3).

Titus aan de lezenaar, 1655, olie op doek.
Rembrandt van Rijn (1606-1669)
collectie Boymans van Beuningen

- *Het Element, Ken Robinson – Spectrum, 2009*

Tenslotte het geweldige boek *Het Element* van Sir Ken Robinson. Hij vertelt honderden verhalen van mensen die in hun leven meester zijn geworden. Het is vergelijkbaar met het boek van Malcolm Gladwell, maar gebaseerd op nog breder en nog gedifferentieerder onderzoek naar weer heel andere mensen en hun unieke reis. Wat opvalt in dit boek, is het hoge percentage meesters met een handicap. Het lijkt haast of gehandicapte mensen zich veel beter focussen op hun unieke talenten, en daardoor veel consequenter uitgroeien van ‘leerling’ tot ‘kunstenaar’. Ook een aanrader, zeker voor degenen die denken: *Meesterschap, mooi voor jonge mensen, maar ik ben nu te oud om ooit nog meester te worden in mijn vak*. Volgens Ken Robinson ben je ‘nooit te oud om te beginnen’. Misschien haal je het niveau van meester niet meer, maar om van leerling een goede professional te worden is al fantastisch! (LIT-1.4)

DE KERNVOORWAARDEN VOOR MEESTERSCHAP DIE WIJ IN AL DEZE BOEKEN TERUGVONDEN, ZIJN:

- Ken je geschiedenis; leer het juiste moment te kiezen en sluit je aan bij een tribe (LIT-1.5).
- Ontdek en ontwikkel je intrinsieke kwaliteiten.
- Ga voor passie en perspectief.
- Integreer je talenten en je passie en zoek mogelijkheden om gericht te trainen.
- Zoek mentoren en leer van hen.

Wij willen je motiveren om je talenten te ontdekken en je passie en je talenten met elkaar te gaan verbinden. Ook willen we je stimuleren om je eigen trainingsplan te ontwikkelen om zo het volgende niveau van vakmanschap te bereiken. Dat betekent dat je zult moeten focussen en je ‘10.000 uren’ zult moeten maken. Verder willen we je aanmoedigen om je aan te sluiten bij een tribe, waarin je je thuis voelt en je wordt uitgedaagd en bemoedigd. Ook een goede mentor is belangrijk. Zo zul je je eigen stijl gaan ontdekken en ontwikkelen, en leren hoe jij schoonheid kunt creëren door middel van jouw unieke ambacht.

Voor dit alles is het van groot belang dat je gezond leeft en veerkracht ontwikkelt, om de hele reis en vooral de laatste lastige loodjes ervan te volbrengen.

Je kunt dit boek van kaft tot kaft lezen en zo stap voor stap de wereld van vakmanschap en meesterschap ontdekken. Maar voel je vooral vrij om daar te beginnen waar jouw interesse het meest wordt gewekt. Om je op gang te helpen geven we een kort overzicht van de delen:

DEEL 1 – JIJ BENT UNIEK EN MEER DAN DE MOEITE WAARD

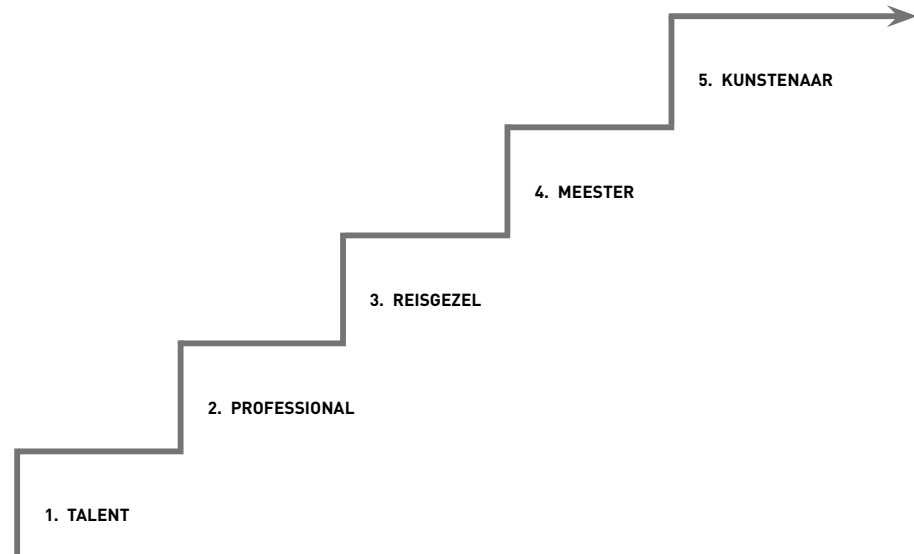
Ook al bestaan er algemene principes voor hoe je optimaal kunt groeien in vakkundigheid en meester kunt worden in je vak, toch is de weg daar naartoe voor iedereen uniek. Alleen jij kunt jouw unieke weg bewandelen.

DEEL 2 – VAN GILDEN NAAR TRIBES

Een spannende reis in vogelvlucht door duizenden jaren geschiedenis. Jaren waarin vakmensen en meesters elkaar steeds weer opzochten om samen te groeien in het vak. Kennelijk was en is dit ‘teamverband’ een universele behoefte, want gilden en tribes ontstonden en ontstaan in vrijwel alle culturen.

DEEL 3 – VAN LEERLING TOT KUNSTENAAR

Het eeuwenoude, duidelijke en nog steeds uitdagende groeiproces van leerling naar kunstenaar, gebruiken we om je aan te moedigen te ontdekken op welk niveau van vakmanschap jij staat. We beginnen uiteraard met de leerling. Hierbij kun je een talentescan doen om jouw talentenpakket in kaart te brengen, en dit vervolgens te combineren met je passie. Als je rugzak gevuld is met de juiste talenten, gereedschappen en een flinke voorraad smaakvol voedsel, kun je op pad gaan om een professional (gezel) te worden, en later reisgezel, meester en tenslotte, kunstenaar.

DEEL 4 – VIJF DIMENSIES VAN MEESTERLIJK DESIGN

Chris en ik hebben er veel tijd in gestoken om ‘de geheimen van de smid’ te ontrafelen. Chris uiteraard als goudsmid en ikzelf als architect (mijn opleiding en oorspronkelijke vak) en trainer (het vak dat ik nu al vijfentwintig jaar uitoefen). Nadat we tientallen designdimensies bij elkaar hadden gebracht, hebben we deze teruggebracht tot vijf essentiële dimensies van design.

De Franse vliegenier en auteur Antoine de Saint-Exupéry gaf ooit een definitie van elegante technologie (een meesterstuk): ‘Een ontwerper weet dat hij de perfectie heeft bereikt, niet wanneer er niets meer aan toe te voegen valt, maar wanneer er niets meer weg te halen valt.’

Wij kozen voor de volgende vijf dimensies:

- Menswaardig
- Inspirerend
- Innovatief
- Esthetisch
- Waardevol

Je vindt in dit deel checklisten die je kunt gebruiken om je eigen designs te evalueren.

DEEL 5 - DE GEHEIMEN VAN DE MEESTER

Na vijftwintig jaar hebben Chris en ik het gevoel dat we ongeveer halverwege onze reis zijn. Van één ding zijn we ons zeer bewust: om te kunnen groeien in vakmanschap en daarbij als mens gezond te blijven, zijn er enkele 'geheimen van de meester', kernwaarden, die blijvend een plaats moeten krijgen in ons leven:

- Geïnspireerd leven
- Meesterlijk werken
- Gezond leidinggeven
- Positieve relaties bouwen
- Veerkracht bewaren

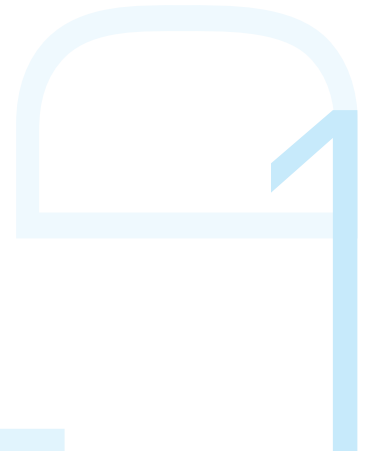
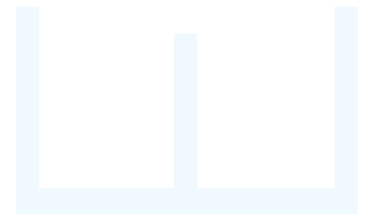
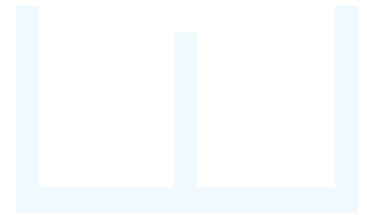
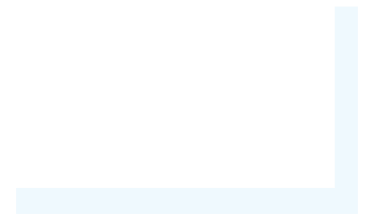
WORKSHOPS

Als je wilt groeien in vakmanschap, zul je inspiratie nodig hebben en ideeën moeten oppakken, en daarna zul je moeten uitproberen, uitproberen en nog eens uitproberen. Om je daarbij te helpen hebben we een aantal workshops aan dit boek toegevoegd, zodat je je nieuw verworven inzichten direct in kaart kunt brengen en kunt omzetten in daden. Daarnaast hebben we een nieuwe website ingericht, www.meesterschap.com, waarop je nog andere workshops en tests kunt doen, en literatuurtips en actuele blogs kunt vinden.

Wij wensen je veel inspiratie, uitdaging, plezier en bemoediging op jouw unieke reis naar jouw unieke bestemming!

CHRIS SOMMER
PAUL DONDEERS

JIJ BENT UNIEK
EN
MEER DAN DE MOEITE WAARD!

DEELEN

Chris en Paul

1

JIJ BENT UNIEK EN MEER DAN DE MOEITE WAARD!

'Iedere man of vrouw is een kunstenaar, die een meesterwerk creëert door zijn of haar unieke leven te leven.'

Francis Schaeffer

CHRIS

“Klanten kiezen vaak voor een bestaand sieraad uit mijn collectie, of laten een bestaand ontwerp leidend zijn voor hun nieuw te maken sieraad. Het juiste sieraad vinden voor iedere unieke klant is een boeiend proces dat altijd anders verloopt en waarbij de wens van de klant zelf voorop staat. Sommigen hebben een uitgesproken voorkeur en willen die graag gerealiseerd zien. Anderen willen graag een persoonlijk advies. Als ik dat advies moet geven, maak ik een inschatting op basis van hun persoonlijkheid, kledingkeuze, de kleur van hun haren, ogen, en huid, en de gelegenheid waarbij het sieraad gedragen moet worden. Voor een groot deel is dat een kwestie van intuïtief aanvoelen wat bij de betreffende klant past. Het gebeurt ook dat ik bezig ben met een bepaald ontwerp en dat ik tijdens dat proces een bepaalde klant in gedachten krijg en bedenkt dat dit ontwerp helemaal bij hem of haar zou passen. Meestal neem ik dan contact op en nodig ik hem of haar uit om – uiteraard vrijblijvend – te komen kijken naar het sieraad. Verrassend vaak blijkt het dan een schot in de roos te zijn.”

Bij het woord kunstenaar denken wij al snel aan grootheden als Rembrandt, Johan Sebastiaan Bach, Vincent van Gogh en Gaudi. Het is moeilijk om onszelf als kunstenaar te zien, omdat deze uitzonderlijk begaafde, en uiteindelijk succesvolle mensen zo ver van ons af staan. We gebruiken het begrip kunstenaar in dit boek op twee verschillende manieren:

1. Als in de inleidende quote van Francis Schaeffer. Je bent een kunstenaar als je jouw unieke talenten combineert met jouw unieke passie, en van daaruit je leven vormgeeft. Het resultaat is een uniek kunstwerk; jouw leven. Wij geloven dat ieder mens juist daartoe geboren is; om je leven vorm en inhoud te geven als een kunstenaar.
2. Als een kunstenaar of ‘grootmeester’, het hoogste niveau van vakmanschap. Je groeit als meester naar een nog hoger niveau en creëert voort-

durend ‘kunstwerken’. Dit kunnen zijn: geslaagde openhartoperaties door de ‘kunstenaar-chirurg’, een baanbrekende collectie sieraden door de ‘kunstenaar-goudsmid’, de kookkunsten van de ‘kunstenaar-kok’ die worden beloond met Michelinsterren, of de ‘kunstenaar-wiskundeleeraar’ die zijn leerlingen weet te betoveren en een passie voor wiskunde laat ontwikkelen.

Voor beide vormen van kunstenaarschap geldt dat deze ontdekt en geleerd moet worden. Om te beginnen moet de kunstenaar zijn eigen unieke leven ‘ontdekken’, accepteren en vormgeven. Met dit boek willen we je uitdagen om jouw unieke vorm van creativiteit en kunstenaarschap te ontdekken en ontwikkelen.

Op dit moment leven er meer dan zeven miljard kunstenaars-in-spe op onze aardbol, maar lang niet iedereen is overtuigd van zijn of haar roeping als kunstenaar. Vaak heeft dat te maken met de cultuur waarin je als kind opgroeit.

PAUL

“Ik had het grote voorrecht op te groeien in een gezin dat openstond voor alles wat het leven te bieden had, waarbij creativiteit een belangrijke rol speelde. Mijn vader was heel trots op zijn kinderen en mijn moeder gaf ons alle ruimte. Als middelste kind had ik ook niet de stress een voorbeeld te moeten zijn voor de andere kinderen. We kregen volop de gelegenheid onze talenten te ontdekken en uit te proberen. Twee woorden zijn op mijn levensreis heel belangrijk voor mij geworden: *dignity* (eervol leven; je eigen waardigheid ontdekken) en *destiny* (zinnvol leven; je unieke bestemming vervullen).”

Dit boek *Meesterschap* moet je allereerst zien als een waardevol geschenk aan jezelf. Wij willen je van harte uitdagen om jouw talenten en passie te herontdekken, te ontwikkelen en zo jouw unieke bestemming te vervullen. Dit boek is geschreven om jou te ondersteunen, in welke fase van je vakmanschap jij je ook bevindt.

Wij zijn ervan overtuigd: *jij bent uniek!* Er is niemand van die ruim zeven miljard andere mensen op deze wereld die jouw pakket aan talenten en passie ook heeft. Niemand anders kan jouw unieke bestemming vervullen.

Je bent niet alleen uniek: *jij bent ook meer dan de moeite waard!* Er is niets

waardevollers dan de unieke waardigheid van ieder individueel mens. Een samenleving die dit ontkent, zal zichzelf vernietigen en bouwt een koude, respectloze wereld.

Het goede nieuws is: iedere persoon die zijn of haar unieke waardigheid en bestemming ontdekt, zal ook de unieke waardigheid en bestemming van de mensen om hem of haar heen ontdekken en waarderen.

IN HOOFDSTUK 3.1 (HET TALENT) VIND JE EEN AANTAL STAPPEN OM JE BESTEMMING HELDER IN KAART TE BRENGEN.

PAUL

“Ik neem iedere vijf jaar uitgebreid de tijd om dit te doen. Op mijn dertigste deed ik dat via mijn verblijf op Hawaï. Dit betekende een ommekeer in mijn beroepsleven en werd het begin van mijn huidige reis naar meesterschap. Op mijn veertigste nam ik twee weken de tijd om na te denken over de tien jaar daarvoor en om de volgende stap voor te bereiden (onze terugkeer naar Nederland). Nu, op mijn vijfenvijftigste, bereid ik de komende vijf jaar voor, waarin ik mij opnieuw wil focussen op mijn rol als mentor en mijn vak als trainer-consultant.”

Binnen de tweede vorm van kunstenaarschap, als hoogste niveau van vakmanschap, zien wij prachtige voorbeelden van vakmanschap dat volledig tot ontplooiing is gekomen. Als architect vind ik, Paul, het enorm stimulerend om in de kunstwerken van grote kunstenaars rond te lopen. De huizen, parken en kerken van Gaudi tonen mij wat met mijn oude vak allemaal mogelijk is. De fantastische sieraden van Fabergé vormen voor mij, Chris, een grote bron van inspiratie als het gaat om de uitwerking van de details. Als het gaat om de vorm richt ik mij meer op de eenvoud die ik terugzie bij met name Duitse sieraadontwerpers. Schrijvers als Romano Guardini, Tolkien en Leo Tolstoj inspireren ons om te blijven nadenken over het leven.

Dit boek daagt jou als vakvrouw of vakman uit om te blijven doorgroeien in je vak. Het kan enorm inspirerend zijn om daarbij te kijken naar de ‘kunstenaars’ op jouw vakgebied.

Tot slot. Wees dankbaar voor je klanten, ook zij zijn uniek en meer dan de moeite waard! Zij bieden je een bijna eindeloze reeks aan mogelijkheden om je vak uit te oefenen. De enkele duizenden klanten die ons hun vertrouwen gaven en door ons bediend wilden worden, boden ons de gelegenheid om door te groeien in ons vakmanschap. Het gastvrij en genereus bedienen van je klanten is een voorrecht en een feest.